

Szent István Egyetem - Állatorvos-tudományi Kar

Kutyák és gazdáik a kutyaiskolában

Kimutatható-e az összhang, a haladás?

Etológiai módszerek műhelymunka

2008/2009 tanév I. félév
kurzusvezető: Dr. Kabai Péter

Szigetszentmiklós. 2008. november 22.

Készítette: Danka Csilla
III. évfolyam, biológia BSC szak
Váradi Mihály
IV. évfolyam, zoológia szak

Bevezetés

A kutyák és gazdáik kapcsolatával sok tudományos munka foglalkozott, Ebben az elővizsgálatban, melyet az etológiai módszerek kurzus keretein belül végeztünk el, ezeknek a munkáknak nyomdokain szeretnénk volna elindulni. Célunk az volt, hogy kimutathassuk megfelelő változók segítségével a kutyák, illetve gazdáik tapasztalatának, a feladatok végrehajtásában mutatott ügyességének az idő függvényében való változását.

Feltételezésünk és a kísérlet menete

Feltételezésünk az volt, hogy azok a kutyák, amelyek több ideje járnak kutyaiskolába, nagyobb hozzáértéssel, pontosabban hajtják végre a feladatokat, s gazdáik magabiztosabbak, kevésbé hagyatkoznak a parancsokra és a vizuális visszajelzésekre, illetve a hosszabb ideje 'kooperáló' pároknál nagyobb az összhang, ami talán az első két feltevésből következik is. Kísérletünk a következő módon hajtottunk végre. Két, egymást követő napon (2008.11.9, 2008.11.10) 9órákor vette kezdetét a kísérlet. Először a 'menetelés' gyakorlat alatt vettünk fel viselkedés-elemekből mintát. Ennek menete a következő volt: a gyakorlat kezdetétől számítva (a kezdetét vettük a 1. mintaelemnek) minden 10. másodpercben lejegyeztünk előre megállapított változókat. Összesen 10 eseményt rögzítettünk. Ezt követte a 'fektetés-ültetés' gyakorlat, ekkor minden feladat direkt eseménynek számított, itt is az előre egyeztetett változókat jegyeztük le. Minden egyednél 5 alkalmunk volt megfigyelni ezt a feladatot. A harmadik, s egyben utolsó gyakorlat, melyet módunkban állt vizsgálni e két alkalommal, a 'behívás' lett volna, de sajnálatos módon ezen események meglehetősen ritkák voltak, s így a mintaelemszám elégtelenül alacsony lett, illetve ezt a gyakorlatot a kezdő állatoknál nem is volt szerencsénk megfigyelni egyetlen alkalommal se, így ezt nem vettük figyelembe a későbbiekben.

A megfelelő változók kiválasztása, ennek indoklása

Az **első** gyakorlat során négy változót figyeltünk meg. Ezek az alábbiak:

- A gazda igényli-e a vizuális kontaktust
- A gazda ad-e parancsot
- A kutya pozíciója a gazdához képest (elöl, láb mellett, hátul)
- A kutya nézi-e gazdáját

Az indokaink a következők: A gyakorlat helyes végrehajtása során a kutyától elvárt, hogy láb mellett, s a gazdát nézve meneteljen, míg a gazda nem kutyáját nézi, s nem szükséges a parancs állandó ismétlése, elegendő induláskor kiadni azt.

A **második** gyakorlat öt változó lejegyzését tette indokolttá:

- A kutya milyen gyorsan hajtja végre a fekszik parancsot
- A gazda segít-e a leülésben
- A kutya milyen sebességgel hajtja végre az ül parancsot
- A gazda segít-e a felkelésben
- A kutya parancs nélkül, fegyelmezetlenség okán kel-e fel

Ezen változók egyértelműen összefüggésbe hozhatók a kutya fegyelmezettségével és azzal, hogy a feladatot mennyire sikeresen hajtja végre, igaz a gazdáról nem árulnak el többletinformációt.

A **harmadik** gyakorlat során a három változó, melyeket rögzítettünk:

- A kutya nézi-e a gazdáját a parancs kiadása előtt
- A kutya milyen sebességgel hajtja végre a parancsot

- A kutyának mi a célállomása (a gazdája, más gazda, esetleg másik kutya)
Ezen változók szintén a kutya fegyelmezettségének szintjére utalnak elsősorban.

A kutyák és eredményeink

Két csoportok figyeltünk meg, az első csoportba hat random kiválasztott relatíve gyakorlottabb kutya került, a másodikba az összes kezdő, ez esetben négy egyed. Arra számítottunk, hogy a kezdő kutyák kezdő gazdákkal járnak együtt, s mindkettejükön változóink segítségével ki próbáltuk mutatni a tapasztalat hiányát vagy meglétét, a magabiztosságot, illetve a bizonytalanságot, épp úgy, mint a kutya részéről a fegyelmezetlenséget.

Az eredményeinket a mellékelt ábrákon (*Melléklet I., Melléklet II.*) szemléltettük.

Konzekvenciák, korlátok

Az első gyakorlat során azt tapasztaltuk, hogy nincs jelentős különbség az ún. haladó és az ún. kezdő párosok között. Ennek több oka is lehet. Először is ez a gyakorlat relatíve könnyebben elsajátítható elégséges szinten, ám valamelyest nehéz tökéletesen kivitelezni. A kutyák legtöbb esetben nem néztek gazdájukra, feltehetően ezt a legnehezebb elérni náluk, amellet, hogy a pozíciójukkal is gyakran tapasztaltunk problémát.

A második gyakorlatnál ugyanakkor megfigyelhettünk jelentős különbségeket kezdők és haladók között. Előbbieknél lényegesen gyakoribb volt az önálló, nem parancsra történő felülés, illetve a lefekvéshez minden esetben szükség volt segítségre.

Ugyanakkor minden kutya, gyakorlatilag minden egyes esemény során azonnal felkelt parancsra, s a kezdőbbek parancs nélkül is.

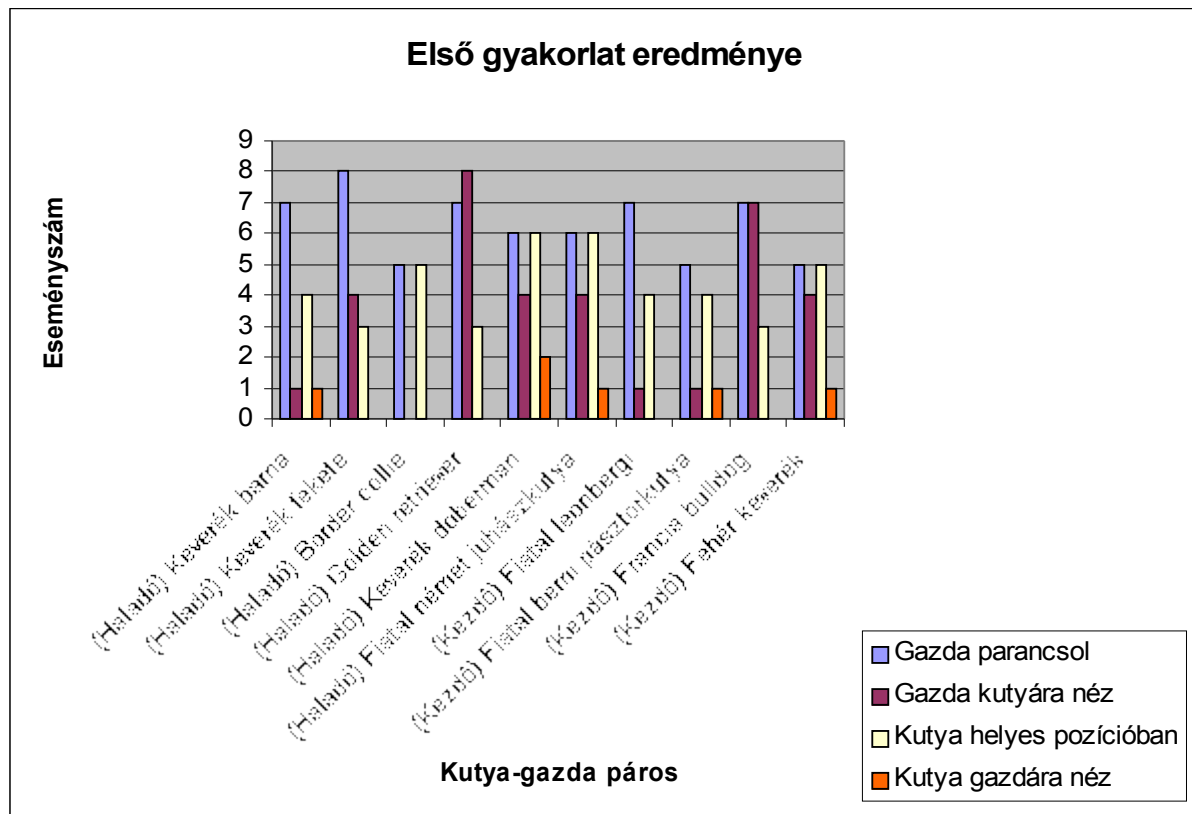
A elővizsgálatunknak több lehetséges korláta lenne, melyekre egy valódi kutatás során kellő figyelmet kellene fordítani: Először is a mintaelemszám meglehetősen alacsony, s nem csak a 'párosok' számának vonatkozásában, de az egy-egy 'páron' belül megfigyelt eseményszám tekintetében is. Másfelől fontos lenne tudni bizonyos információkat a gazdákról, például hogy szokott-e gyakorolni az iskolán kívül a kutyájával, hányadik kutyával figyeltük meg, vagy például szokott-e jutalomfalatot adni.

Mindezen az információkra egy adekvát kérdőív segítségével tudnánk a leghatékonyabban szert tenni.

Konklúzió

Úgy tűnik, hogy valóban megfigyelhető és kimutatható különbség a gyakorlottabb, illetve a kezdőbb kutyák között, ugyanakkor ez nem minden gyakorlat esetén figyelhető meg, ami fakadhat a gyakorlatok eltérő nehézségéből is: talán nagyobb volt a nehézségek különbsége, mint a vizsgált kutyák felkészültsége közötti különbség, így előbbi nem volt kimutatható. Továbbá úgy tűnik, hogy a gazdák viselkedésének leírására használt változóink feltehetően nem korrelálnak a hozzáértéssel és a tapasztalattal. Egy ezt az elővizsgálatot követő esetleges kutatásban ezeket figyelembe kellene venni, s a fent említett kérdőív kidolgozása is előnyös lehetne.

Melléklet I.

Melléklet II.

